

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: strafferetskontoret@jm.dk og hma@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5688
ANCA@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 21/03582-2

5. JANUAR 2022

HØRING OVER OPFØLGNING PÅ REVISIONSBESTEMMELSE VEDRØRENDE KRIMINALISERING AF UDTRYKKELIG BILLIGELSE AF VISSE STRAFBARE HANDLINGER SOM LED I RELIGIØS OPLÆRING

Justitsministeriet har ved e-mail af 8. december 2021 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om ændring af straffeloven (Opfølgning på revisionsbestemmelse vedrørende kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring).

Med udkastet foreslås det at ophæve den revisionsbestemmelse, der blev indsat i forbindelse med indførelsen af straffelovens § 136, stk. 3.¹ Straffelovsbestemmelsen kriminaliserer udtrykkelig billigelse af visse kriminelle handlinger som led i religiøs oplæring. I 2021 blev anvendelsesområdet for bestemmelsen udvidet med flere kriminelle handlinger, som der kan blive straffet for at billige.²

Det fremgår af lovudkastet, at der alene har været registreret tre anmeldelser om overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 3, hvoraf én har ført til efterforskning og senere domsfældelse (lovudkastets almindelige bemærkninger, afsnit 2.1). Denne meget sparsomme anvendelse ses ikke reflekteret i Justitsministeriets overvejelser om,

¹ Lov nr. 1723 af 27. december 2016 om ændring af straffeloven (Kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring). Tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2016/1723>.

² Lov nr. 415 af 13. marts 2021 om ændring af straffeloven, lov om pas til danske statsborgere m.v. og udlændingeloven (Styrket indsats mod negativ social kontrol m.v.). Tilgængelig på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/415>.

hvorvidt der er et fortsat behov for de indskrænkninger i ytrings- og religionsfriheden samt den betænkelige retstilstand, som bestemmelsen medfører. Derudover ønsker instituttet også at gøre opmærksom på, at bestemmelsen er blevet udvidet i marts 2021. Den udvidede bestemmelse har derfor kun været trådt i kraft i under ét år, hvilket er en meget kort tidsramme at kunne foretage en behovsvurdering ud fra.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet foretager en udførlig vurdering af proportionaliteten og nødvendigheden af, om straffelovens § 136, stk. 3, skal bevares.

Instituttet ønsker at fremhæve, at Ytringsfrihedskommissionen i sin betænkning fra 2020 finder det tvivlsomt, om indskrænkninger af ytringsfriheden er den rette vej at gå for at forebygge udfordringer med radikaliserings og parallelsamfund. Kommissionen nævner som eksempel blandt andet straffelovens § 136, da det kan frygtes, at denne bestemmelse blot vil føre til, at kontroversielle holdninger m.v. ikke kommer frem i lyset, hvor de kan blive diskuteret og imødegået med argumenter.³

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen afsøger andre løsninger på negativ social kontrol og parallelsamfund uden at indføre yderligere indskrænkninger i personers ytrings- og religionsfrihed.

Instituttet skal derudover henvise til sit hørings svar af 11. juli 2016 over udkastet til indførelsen af straffelovens § 136, stk. 3.⁴ I hørings svaret udtrykker instituttet bekymring over, hvilken betydning bestemmelsen kan have i forhold til ytrings- og religionsfriheden, og at loven går et væsentligt stykke videre end, hvad der følger af relevant praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og den generelle danske retstradition. Instituttet fandt blandt andet bestemmelsen

³ Justitsministeriet, Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark – Betænkning nr. 1573 afgivet af Ytringsfrihedskommissionen, Del 2, april 2020, side 768. Tilgængelig på:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/ytringsfrihedskommissionen-afleverer-betaenkning/>.

⁴ Institut for Menneskerettigheder, Hørings svar af 11. juli 2016 over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (Kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring). Tilgængelig på:

<https://menneskeret.dk/hoeringssvar/kriminalisering-udtrykkelig-billigelse-visse-strafbare-handlinger-led-religioes>.

retssikkerhedsmæssig betænkelig på grund af dens vage anvendelsesområde, vide personkreds, og kriminalisering af private ytringer uden forsæt til udbredelse. Instituttet anbefaler fortsat, at Justitsministeriet foretager en udførlig analyse af de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, som disse uklarheder rejser, herunder den medfølgende risiko for vilkårlighed og uforudsigelighed.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2021-731-0080.

Med venlig hilsen

Anncathrine Carl

JURIDISK RÅDGIVER